

СОВЕТ
УТАР-АТЫНСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
АРСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
ул.Кооперативная, д. 22, с. Утар-Аты,
Арский муниципальный район, 422017

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АРЧА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
УТАР-АТЫ
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
СОВЕТЫ
Кооператив урамы, 22 йорт, Утар-Аты авылы,
Арча муниципаль районы, 422017

Тел. (84366)50-3-31, факс (84366)50-4-22. E-mail: Utat.Ars@tatar.ru

**Арча муниципаль районы
Утар-Аты авыл жирлеге Советы
КАРАРЫ**

« 17 » февраль 2021 ел

№ 16

Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жиренә кермәгән , физик һәм юридик затларның хосусый милкендәге жирләргә кергән Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Утар-Аты авыл жирлеге территориясендәге яшел үсентеләрне кисү тәртибе турындагы нигезләмәне раслау хакында

Россия Федерациясе Урман кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Россия Федерациясе Федераль законы, «Әйләнә-тирә мохитне саклау турында» 2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Утар-Аты авыл жирлеге Уставы нигезендә, Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә кермәгән һәм физик һәм юридик затлар милкендәге жирләргә кермәгән Утар-Аты авыл жирлеге территориясендәге яшел үсентеләрне рациональ файдалану, саклау һәм яңадан торгызу максатларында, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Утар-Аты авыл жирлеге Советы карар бирде:

1. Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә кермәгән , физик һәм юридик затларның хосусый милкендәге жирләргә кергән Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Утар-Аты авыл жирлеге территориясендәге яшел үсентеләрне кисү тәртибе турында Нигезләмәне кушымта нигезендә расларга.

2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы рәсми хокукий мәгълүмат порталында бастырып чыгарырга һәм Арча муниципаль районының рәсми сайтында авыл жирлеге бүлегендә урнаштыру юлы белән халыкка житкерергә.

3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемә алам.

Утар-Аты авыл
жирлеге башлыгы

А.Г.Мөхәмәтҗалиева

**Россия Федерациясе дәүләт урман фонды җирләренә кермәгән, физик һәм
юридик затларның хосусый милкендәге җирләргә кергән Татарстан
Республикасы Арча муниципаль районы
Утар-Аты авыл җирлеге территориясендәге
яшел үсентеләрне кисү тәртибе турында
НИГЕЗЛӘМӘ**

Өлеге Нигезләмә Россия Федерациясе Конституциясе, «Әйләнә-тирә мохитне саклау турында» 2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясе Граждан кодексының 15 ст., Россия Федерациясе Урман кодексының 61, 68, 77 ст., Утар-Аты авыл җирлеге Уставы нигезендә, халыкның экологик иминлеген тәмин итү максатларында эшләнде һәм Россия Федерациясе дәүләт урман фонды җирләренә кермәгән һәм физик затлар милкендәге җирләргә кергән Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Утар-Аты авыл җирлеге территориясендәге яшел үсентеләрне кисү тәртибен билгели.

1. Төп төшенчәләр

Өлеге Нигезләмәдә түбәндәге төп төшенчәләр кулланыла:

Яшел үсентеләр - табигый һәм ясалма үсеп чыккан агач, куак һәм үләнчел үсемлекләр (паркларны, скверларны, бакчаларны, газоннарны, чөчөкләкләрне, шулай ук аерым үсүче агач һәм куакларны да кертеп).

Табигать территорияләре - бердәм географик (климат) шартларында формалашкан җирлек, туфрак, үсемлекләр рельефының билгеле бер типларын үз эченә алган, хужалык эшчәнлегенә кагылмаган яисә аз кагылган территорияләр.

Яшел территорияләр - табигый үсеп чыккан үсемлекләр кишәрлекләре булган территорияләр, ясалма рәвештә яшелләндерү объектлары (авыл хужалыгы билгеләнешендәге җирләрдән тыш), төрле функциональ билгеләнештәге җирләренә аз төзелгән өлешләре, алар чикләрендә өслекнең 50 процентыннан да ким булмаган өлеше үсемлекләр капламы белән каплана.

Урманланган территорияләр - табигый үсеп чыккан урман үсемлекләре белән капланган төрле функциональ билгеләнештәге табигать территорияләре.

Агач -яңа утыртылган үсентеләрдән тыш, диаметры ачык беленеп торган кимендә 5 см көүсәле, 1,3 м биеклектәге үсемлек.

Куаклык - туфрак өслегендә тармакланган күпьяеллык (агачтан аермалы буларак) үсемлек.

Үлән капламы - газон, табигый үлән үсемлекләре.

Ешлыклар - нинди дә булса урында куе булып үскән үсемлекләр, куаклар.

Яшел массив - бердәм үскән 50 данәдән дә ким булмаган зур агачлар (15 яшьтән өлкәнрәкләр) үсә торган территория.

Яшел үсентеләрне зарарлау - яшел үсентеләрнең я туфракның зарарлы матдәләр белән пычрануы, ут төртү яисә башка йогынты ясау нәтижәсендә аларның үсеше тукталу, шул исәптән ботакларның, тамыр системасының механик зарарлануы, кабыкның бөтенлеге бозылу, туфракның тере катламы бозылу.

Яшел үсентеләрне юкка чыгару (юк итү) - яшел үсентеләрне кисү яки аларның үсешен туктатуга китергән башка төрле зарарлаулар.

Компенсацион яшелләндерү - юкка чыгарылган яисә зарарланган яшел үсентеләр урынына 2 коэффициентлы белән яңа үсентеләр утырту.

2. Яшел үсентеләрне саклауның төп принциплары

Авыл җирлеге территориясендә үсә торган яшел үсентеләр саклагыч, рекреацион, эстетик функцияләр башкара һәм сакланырга тиеш.

2.1. Авыл җирлеге территориясендә (авыл хужалыгы билгеләнешендәге җирләрдән тыш) үскән барлык яшел үсентеләр (агачлар, куаклар) сакланырга тиеш.

2.2. Авыл җирлеге территориясендә яшел үсентеләрне саклауны тәэмин итү бурычлары түбәндәгеләргә йөкләнә:

2.2.1. Оешмаларга үзләре белдергән эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру өчен бирелгән кишәрлекләрдә - әлеге оешмалар җитәкчеләренә;

2.2.2. Милектәге яисә арендадагы җирләрдә - юридик затларга һәм граждандарга - милекчеләргә яисә арендаучыларга.

2.3. Яшел үсентеләр үскән җир кишәрлекләренең милекчеләре, файдаланучылар һәм арендаучылар яшел үсентеләрнең сакланышын, тиешенчә карауны тәэмин итәргә тиеш.

2.4. Әлеге Нигезләмә авыл җирлеге территориясендә проектлау, төзелеш, ремонтлау һәм башка эшләр алып барганда агач-куак үсентеләрен кисүгә бәйлә эшләр башкарган барлык граждандарга һәм оешмаларга, милек рәвешләренә бәйсез рәвештә кагыла.

2.5. Авыл җирлеге территориясендә хужалык, шәһәр төзелеше һәм башка эшчәнлек Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы һәм әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән яшел үсентеләрне саклау таләпләрен үтәп гамәлгә ашырыла.

2.6. Җир кишәрлегендә төзелеш, хужалык һәм башка эшчәнлек башкарганда, проект алды һәм проект документациясендә яшел үсентеләрнең торышы турында тулы һәм дөрес белешмәләр һәм проектлана торган объектның яшел үсентеләргә йогынтысын тулысынча бәяләгән акт булырга тиеш.

2.7. Яшел үсентеләрнең тереклек эшчәнлеген тәэмин итә алмый торган яшелләнделерелгән территорияләренә һәм яшел массивларны куллану рөхсәт ителми.

3. Яшел үсентеләрне (агачларны, куакларны) кисү тәртибе

3.1. Авыл җирлеге территориясендә яшел үсентеләрне рөхсәтсез кисү тыела.

3.2. Авыл җирлеге территориясендә агачларны һәм куакларны кисү рөхсәт нигезендә башкарыла. Кисүгә рөхсәт авыл җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе күрсәтмәсе рәвешендә рәсмиләштерелә.

3.3. Яшел үсентеләрне кисүгә рөхсәт алу өчен мөрәҗәгать итүче авыл җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе исеменә билгеләнгән рәвештә (1 нче кушымта) хат-заявка бирә, анда үсентенең саны, исеме, аларның торышы, чикләнгән кисү үткәрелү урыны һәм аны нигезләү күрсәтелгән булырга тиеш. Гаризага түбәндәге документлар теркәп бирелә:

3.3.1. Шәхесне таныкый торган документлар;

3.3.2. Вәкаләтле вәкилнең вәкаләтләрән раслый торган документ (әгәр мөрәжәгать итүче исемненән вәкил эш итсә);

3.3.3. Яқындагы корылмаларга яисә башка ориентирларга кадәр киселергә тиешле яшел үсентеләр төшерелгән кишәрлек схемасы;

3.3.4. Жир кишәрлеге Бердәм дәүләт күчемсез мөлкәт реестрында теркәлмәгән булса, жир кишәрлегенә хокук билгели торган һәм жир кишәрлегенә хокукны раслаучы документларның таныкланган күчermәләре;

3.3.5. Биналар һәм корылмалар төзегәндә габаритларга элгә торган яшел үсентеләрне кискән очракта, расланган проект документациясе;

3.3.6. Кагылган территорияләрнең хужалары белән яшел үсентеләрне кисү һәм күчәрел утырту шартларын килештерү;

3.3.7. Агач утыртканда яисә күчәрел утыртканда, инженер челтәрләре вәкилләре белән жир эшләрән уздыруга ордер ачып килештерү.

3.4. Авыл жирлеге башкарма комитеты, заявка-хат кергәннен соң, гариза бирүчегә әлеге эш төрән үткәругә рөхсәте булган махсушлаштырылган оешмага түбәндәгеләрне алу өчен мөрәжәгать итәргә киңәш итә:

3.4.1. яшел үсентеләрнең санлы исемлеге;

3.4.2. киселергә тиешле агач үсентеләрнең санын, төрән, категориясен билгеләү максатыннан, үскән яшел үсентеләрне натураль тикшерү акты;

3.4.3. киселгән агач өчен (түләү) бәясен исәпләп чыгару. Киселгән агач өчен түләү Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2007 елның 22 маендагы 310 номерлы карары белән расланган ставкалар нигезендә аерым исәпләнә.

Югарыда күрсәтелгән эшләр мөрәжәгать итүче хисабына башкарыла.

Рөхсәтнең гамәлдә булу вакыты - 90 көн.

3.5. Авыл жирлеге башкарма комитеты гариза бирүченең хат-гаризасы нигезендә яшел үсентеләрне табиғый техник тикшерү акты, киселгән агач өчен бәяне (түләүне) исәпләп чыгару нигезендә, авыл жирлеге башкарма комитеты житәкчесенең авыл жирлеге территориясендә яшел үсентеләрне кисүгә рөхсәт бирү турында күрсәтмә проектын әзерли.

3.6. Эшләр башкаруга рөхсәт алганда, аның мәнфәгатьләрендә яшел үсентеләр юкка чыгарыган мөрәжәгать итүче, әлеге Нигезләмә нигезендә яшел үсентеләрне кискән өчен түләүләр кертергә һәм компенсацион яшелләндерүнең төртибен раслый торган документлар тапшырырга тиеш.

3.7. Агач һәм куакларны кискән өчен түләү гариза бирүче тарафыннан авыл жирлеге бюджетына күчәрелә.

3.8. Яшел үсентеләрне кисү эшләре билгеләнгән нормалар һәм кагыйдәләр нигезендә гариза бирүче акчалары исәбенә башкарыла. Агачларны кисү бары тик аттестацияләнгән белгечләр тарафыннан гына рөхсәт ителә.

3.9. Яшел үсентеләрне кисү, төпләү һәм калдыкларны төяү һәм чыгару эшен мөрәжәгать итүче хисабына эш башланганнан соң өч көн эчендә башкарыла. Киселгән яшел үсентеләрне һәм киселгән калдыкларны эш урынында саклау тыела.

3.10. Территориянең кисү урынына яқын урнашкан территориядә газон, яшел үсентеләр зарарланган очракта, эшләр башкаручы, территориянең хужасы һәм контроль органнары белән алар компетенциясе чикләрендә килештереп, әмма зыян китерелгән вакыттан ярты елдан да соңга калмыйча, аларны мәжбүри рәвештә торгызу эшләрән башкара.

3.11. Агач һәм куакларны бушлай кисү авыл жирлегенең башкарма комитеты тарафыннан түбәндәге очрақларда рөхсәт ителергә мөмкин:

3.11.1. яшел үсентеләрне тәрбияләү, санитар кисүләр һәм реконструкцияләү буенча кисүләр үткәру;

3.11.2 авария хәләндәге һәм башка гадәттән тыш хәлләрне бетерү, шул исәптән жир асты коммуникацияләрен һәм капитал инженерлык корылмаларын ремонтлау;

3.11.3. дәүләт санэпидемнадзор бәяләмәсе булса, торак һәм ижтимагый биналарда яктылыкны каплый торган агач һәм куакларны кисү;

3.11.4. авария тудыра торган (жимерелү куркынычы тудыра торган) агач һәм куакларны кисү.

3.12. Югарыда күрсәтелгән очрақларда, яшел үсентеләрне кисүне гамәлгә ашыручы мөрәжәгать итүчегә авыл жирлеге башкарма комитеты белән килештерелгән урыннарда компенсацион яшелләндерү үткәрергә кирәк.

3.13. Авария хәләндәге, коры-сары һәм куркыныч тудыручы яшел үсентеләр 2 нче кушымта нигезәндәге акт буенча комиссия тикшерүе нигезәндә киселә.

3.14. РФ Урман кодексының 20 статьясына тәңгәл рәвештә, хужалык эшчәнлегә нәтижәсендә үскән яки аны гражданданга яисә юридик затка тапшырганнан соң жир кишәрлегендә табигый рәвештә үскән агач-куаклык аның милке булып тора, ул аңа ия, файдалана һәм үз милке белән житәкчелек итә.

3.15. Яшел үсентеләрне рәхсәтсез кисү яисә юкка чыгару дип түбәндәгеләр таныла:

3.15.1. Агач һәм куакларны рәхсәтсез кисү яисә рәхсәт белән, әмма рәхсәттә күрсәтелгән урында, рәхсәттә күрсәтелгән токымнарны, рәхсәттә күрсәтелгән санда кисмәү;

3.15.2. Ут төртү яисә ут белән саксыз эш итү нәтижәсендә агачларны һәм куакларны юкка чыгару яки зарарлау;

3.15.3. Кәүсәне божралау яки юну;

3.15.4. Үсеп килгән агач һәм куакларны үсүе тукталганчы зарарлау;

3.15.5. Агачларны һәм куакларны ташландык сулар, химик матдәләр, калдыклар һәм башкалар белән зарарлау;

3.15.6. Корыган агачларны рәхсәтсез кисү;

3.15.7. Үсә торган агачларны һәм куакларны башкача зарарлау.

3.16. Дәүләт урман фондында үскән агачларны һәм куакларны кисү махсус вәкаләтле дәүләт органнары тарафыннан бирелгән рәхсәтләр нигезәндә гамәлгә ашырыла.

3.17. Әлегә Нигезләмәне бозып, агачларны һәм куакларны юк итү үзирекле кисү булып тора һәм Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезәндә административ һәм жинаять жаваплылыгына тартыла. Әлегә Нигезләмә кагыйдәләрен үтәү авыл жирлеге территориясендә барлык граждандар, оешмалар һәм учреждениеләр өчен мәжбүри.

4. Компенсацион яшелләндерү

4.1. Компенсацион яшелләндерү рәхсәт ителгән кисүләр, яшел үсентеләрне законсыз зарарлау яки юкка чыгару очрақларында гамәлгә ашырыла. Компенсацион яшелләндерү алдагы сезонда, агачлар, куаклар һәм газоннар утырту өчен яраклы вакытта, әмма яшел үсентеләрне зарарлау яки юкка чыгару факты билгеләнгән вакыттан алып бер елдан да соңга калмыйча башкарыла.

4.2. Компенсацион яшелләндерү граждандарның яисә юридик затларның мәнфәгатьләрендә яисә аларның хокукка каршы гамәлләре нәтижәсендә яшел үсентеләр зарарлану яки юкка чыгу очрақларында, аларның акчалары исәбенә башкарыла.

4.3. Әлеге Нигезләмә нигезендә яшел үсентеләргә китерелгән зыян натураль рәвештә - компенсацион яшелләндерүгә: юкка чыгарылган яшел үсентеләрне яңадан 2 коэффиценты белән торгызылырга тиеш.

5. Шәһәр төзелеше эшчәнлеген башкарганда, яшел үсентеләрне саклау

5.1. Авыл жирлегендә шәһәр төзелеше эшчәнлеген гамәлгә ашыру яшел үсентеләрне саклау таләпләрен үтәп алып барыла.

5.2. Яшел территорияләр, шул исәптән яшел массивлар, шулай ук яшелләндерелгән территорияләрне үстерү өчен билгеләнгән жирләр максатчан билгеләнешсез төзелергә һәм кулланылырга тиеш түгел.

5.3. Яшел үсентеләр утыртылган жир кишәрлекләрендә төзелеш алып барганда, проект документациясе киселергә тиешле яшел үсентеләргә бәя бирергә тиеш. Мондый очрақларда киселгән агач өчен зыянны каплау әлеге Нигезләмәнең 2 һәм 3 бүлекләрендә билгеләнгән тәртиптә компенсацион яшелләндерү юлы белән гамәлгә ашырыла.

6. Эшқуарлык эшчәнлеген гамәлгә ашырганда, яшел үсентеләрне саклау

6.1. Авыл жирлеге башкарма комитеты рәхсәтеннән башка яшелләндерелгән территорияләрдә һәм яшел массивларда сәүдә һәм башка эшқуарлык эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен палаткалар һәм башка корылмалар урнаштыру тыела.

6.2. Эшмәкәрлек эшчәнлеген яшелләндерелгән территорияләрдә һәм яшел массивларда гамәлгә ашырганда, шартлау, ут чыгу курқынычы тудыру һәм агулы матдәләр куллану, территорияне пычрату һәм чүпләү, яшел үсентеләргә зыян китерү яисә аларны юкка чыгару тыела.

7. Административ җаваплылык.

7.1. Әлеге Нигезләмәне бозуда гаепле затлар Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә җаваплы.

Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә кермәгән
һәм физик һәм юридик затларның хосусый милкендәге
жирләргә кермәгән Татарстан Республикасы
Арча муниципаль районы
Утар-Аты авыл жирлеге территориясендәге
яшел үсентеләрне кисү тәртібе турында
НИГЕЗЛӘМӘГӘ 1 нче кушымта

Арча муниципаль районы
_____ авыл жирлеге
башкарма комитеты
житәкчесенә

_____
_____
_____
(оешманың исеме яисә Ф.И.А.И., адресын күрсәтергә)

ГАРИЗА

_____ авыл жирлеге территориясендә агач-куак үсентеләрен
чикле кисүгә

_____ жир кишәрлегендә үскән агачларны, куакларны, агач-куак
үсентеләрен (кирәклесен сызарга) кисүне рөхсәт итүегезне сорыйм.

_____ (оешманың исеме яисә Ф.И.А.И. жир кишәрлегенә хокукның төрен
күрсәтү)

һәм жирдә урнашкан _____ (торак пунктны

күрсәтергә)

Жир кишәрлегендә бар:

агачлар _____ данә

куаклыклар _____ данә.

Жир кишәрлеген үзләштерү һәм төзекләндерү процессында агачны кискән өчен
түләүне гамәлгә ашырырга һәм дендроплан нигезендә агач-куаклыкны
компенсацияләү өчен түләргә бурычлымын.

_____ Ф.И.А.И. (Имза)

Дата _____

Кушымталар:

1. Рөхсәт документациясе.
2. Аңа төре һәм кисү күздә тотыла торган яшел үсентеләр санын төшереп, жир
кишәрлеге планы.

Россия Федерациясе дәүләт урман фонды җирләренә кермәгән
һәм физик һәм юридик затларның хосусый милкендәге
җирләргә кермәгән Татарстан Республикасы
Арча муниципаль районы
Утар-Аты авыл җирлеге территориясендәге
яшел үсентеләрне кисү тәртибе турында
НИГЕЗЛӘМӘГӘ 2 нче кушымта

АКТ
ЯШЕЛ ҮСЕНТЕЛӨРНЕ КИСЕЛЕРГӘ ТИЕШЛЕ ДИП ТАЛУ ТУРЫНДА

_____ муниципаль районы _____ авыл җирлеге Башкарма
комитеты " _____ " _____ ел

Комиссия составы:

1. _____
(Ф. И, А.И., вазыйфа)
2. _____
(Ф.И. А.И., вазыйфа)
3. _____
(Ф. И. А.И., вазыйфа)

яшел үсентеләрне тикшерде.

Тикшерү нәтижәләре түбәндөгечә:

Нәтижәләр:

Комиссия әгъзалары:

_____
(имза) (Ф.И. А.И.)

_____
(имза) (Ф.И. А.И.)

_____
(имза) (Ф.И. А.И.)